

ב"ה, ז' חשוון תשע"ז
8 בנוב' 2016
תיק 76074

פסק דין

בעניין שבין
התובעים
לבין
הנתבעת

א. תמצית העובדות המוסכמות

הצדדים חתמו על הסכם בוררות של רשת בתי הדין, והסמיכו את הח"מ לדון בתביעה כדן יחיד. עיקרה של המחלוקת שלפנינו בתביעה להחזר תשלום ששולם למשרד שידוכים בטענה שהמשרד לא סיפק את השירות אותו הבטיח. להלן פירוט העובדות המוסכמות. הנתבעת מיוצגת ע"י מנהלה, אשר לשם הנוחות יכונה 'הנתבע'. התובע ואשתו (להלן ולשם הנוחות: התובעים) פנו לנתבע בבקשה שיפעל לשדך את בתם בת העשרים. בתאריך 3.6.2013 התקיימה פגישה בין הצדדים. במהלך הפגישה, התובעים הציגו את נתוני בתם לנתבע ופרטו בפניו את דרישותיהם: בחור מהציבור "המזרחי", שעשה צבא או במהלך שירות צבאי, עדיפות להסדר אך לא הכרחי, בעל רקע דתי שקובע עיתים לתורה, עם מקצוע, שירצה לעבוד, חברותי ונחמד, עדיף עד גיל 27, ושלא יהיה ממוצא מסויים. הנתבע הסביר לתובעים את פעילות החברה ופרט בפניהם כיצד הם עובדים. במעמד זה התובעים חתמו על חוזה בו הם מסמיכים את הנתבעת לפעול כדי למצוא שידוכים מתאימים לבתם. במעמד זה שילמו התובעים לנתבע סכום של 7,080 ש"ח. לאחר כשבועיים פנה הנתבע לתובעים והציג בפניהם הצעה לשידוך, רווק בן 24 הלומד בישיבת הסדר. התובעים דחו את ההצעה בגלל מוצאו של הבחור. לאחר מספר ימים הוצע לתובעים בחור נוסף רווק בן 25 המתעסק בתיווך נדל"ן, ההצעה נדחתה ע"י התובעים משום שאינו מתאים מבחינת השכלתו. לאחר מכן הוצע להם בחור בן 28, והם סירבו מפאת הגיל. בהמשך הוצע להם בחור בן 25 מיישיבה מסויימת, והתובעים דחו את ההצעה מכיון שלא שירת בצבא.

אח"כ היו מספר הצעות נוספות שלא יצאו לפועל בגלל סירובם של הבנים, חלקם בגלל שכבר לא היו פנויים להצעות, וחלקם בגלל שלא היו מעוניינים לאחר שראו תמונה של הבת. כמו כן נדחו מספר הצעות ע"י התובעים מחמת שירות צבאי או מבחינת הרמה הדתית, ואחת מחמת שבתם לא

עמוד 1 מתוך 8

בבית הדין ברמת גן

פסק דין 76074

היתה פנויה להיפגש באותה העת.
בתאריך 12.8.13 התובעים שלחו מכתב למשרדי הנתבע בו דרשו לבטל את העסקה ולהשיב את כספם בחזרה.
כחודש לאחר מכן (בתאריך 10.9.13) הגיע התובע למשרדי הנתבע ונפגש עמו על מנת לדרוש את התשלום בחזרה.
בסופו של יום, במהלך הפגישה התובע רשם את בתו לשירות "VIP" בו פונים גם למועמדים מחו"ל, באותו מעמד שילם התובע סך של 2,100 ש"ח נוספים.
בתאריך 30.9.13 שלח התובע מכתב לנתבע בו הוא מבקש לבטל את שירות ה-"VIP" ולקבל את כספו בסך 2,100 ש"ח בחזרה, וכמו כן חזר על דרישתו לקבל את התשלום בגין העסקה המקורית.
באותו היום פנה התובע לחברת האשראי כדי לבטל את תשלום העסקה, חברת האשראי סירבה לבטל את העסקה.
בתאריך 24.4.14 שלח התובע מכתב נוסף בו הוא דורש לקבל בחזרה את כל מלוא הסכום ששולם, בסך הכל 9,180 ש"ח.

ב. טענות התובעים

לטענת התובעים ההצעות שהוצעו להם לא תאמו את דרישותיהם הבסיסיות, רוב המועמדים שהוצעו היו מבוגרים מאוד או חסרי השכלה וניסיון תעסוקתי, או שלא עשו צבא. אף שחלק מהמועמדים ענו על התנאים שהתובעים הציבו מראש, ובכל זאת נפסלו על הסף ע"י התובעים, לטענת התובעים עדיין יש מקום לתביעה, שכן הם קיבלו רק מספר מועט של הצעות שעונות על התנאים שהציבו מראש. הטיפול שניתן להם לא היה מקצועי ולא הניב כל תוצאה, המידע שנמסר להם על המועמדים היה חסר מאוד, והטלפניות לא ידעו להשיב להם על שאלות ששאלו לגבי המועמדים. התוצאה היתה, שאף אחת מן ההצעות לא הבשילה לכדי פגישה.
התובעים טוענים שהם לא קיבלו כל יעוץ והכוונה מהנתבע, ובכל הפעמים שניסו ליצור קשר עמו הם לא הצליחו, והוא גם לא חזר להודעות שהשאירו במשרדו.
במהלך הדיון ובסיכומים טענו התובעים שהם חתמו על חוזה דרקוני, מכיוון שהתחייבות של חברת השידוכים היא כללית מאוד "לבנות קשת רחבה של מועמדים", וכן שאין החברה אחראית להצהרות הפונים ואמינותן, וכלל לא הובהר לתובעים מה חובת הנתבע כלפיהם. כמו כן, באחד מסעיפי החוזה נכתב שאין אפשרות לדרוש את הכסף בחזרה - לטענתם דבר זה לא נאמר להם בהסבר בעל פה, והם שילמו את דמי הרישום עוד בטרם שחתמו על החוזה. התובעים טענו שהנתבע ניצל את תמימותם ושכנע אותם במתק שפתיו לשלם מראש ולא אפשר להם לראות את החוזה לפני התשלום.
התובעים דורשים החזר כספי מלא על כל הסכום ששולם, וזאת עקב אי-סיפוק התמורה שנקבעה בחוזה.

עמוד 2 מתוך 8

בבית הדין ברמת גן

פסק דין 76074

בנוסף טענו התובעים בסיכומים שהוגשו על ידם, כי המחיר ששולם על ידם הוא בלתי סביר וגבוה ביחס למקובל בשוק. כמו כן כל הסכום נגבה מראש, במקום לגבות חלק קטן בהתחלה ובמידה ויש תוצאות לגבות את השאר, כפי שמקובל במקומות אחרים.

ג. טענות הנתבע

לטענת הנתבע ניתן לתובעים שירות מלא וראוי, פרטי בתם הוכנסו למחשבי החברה וניסו למצוא לה הצעות מתאימות, וכן הוצעו לה הצעות רבות שענו על דרישות התובעים, שחלקן נדחו ע"י התובעים עצמם וחלקן נפלו מסיבות שכיחות במקרים אלו. בחוזה מפורש שהחברה אינה מתחייבת וגם אינה יכולה להתחייב לתוצאות ממשיות או למספר מסויים של פגישות. הנתבע עשה את כל המאמצים כדי למצוא מועמדים מתאימים, לכל מועמד הוכן כרטיס הכולל את כל הפרטים הרלוונטיים, ובעקבות בררנות יתר של התובעים רוב המועמדים נפסלו, למרות שענו על דרישותיהם הבסיסיות כפי שסוכם בפגישה. התובעים קראו את החוזה וחתמו עליו ללא כל לחץ מצד הנתבע, וחתימת החוזה היתה בד בבד עם ביצוע התשלום. בחוזה יש סעיף מפורש בו נאמר שהכסף ששולם לא יוחזר מכל סיבה שהיא, החוזה מכיל בסך הכל דף אחד, ומידע זה היה ידוע לתובעים מראש. מדובר על עסק רציני לא על סתם אנשים שעוסקים בשידוך מהצד, יש לעסק עובדים במשרה מלאה בכמה סניפים, וכדי לתחזק את העסק הם גובים תשלום שונה ממה שדורשים במקומות אחרים.

ד. דיון - האם הנתבע עמד בהתחייבותו על פי ההסכם שבין הצדדים

השאלה המרכזית שעל בית הדין לברר היא האם הנתבע עמד בהתחייבויותיו כלפי התובעים, שאלה זו תכריע בעצם את כל הדיון. בכדי לענות על שאלה זו בית הדין יקבע מה הייתה ההתחייבות ולאחר מכן יבדוק האם היא קוימה. ע"פ החוזה ומה שסיכמו הצדדים ביניהם, הנתבע התחייב לפעול על מנת לבנות מערכת רחבה של בחורים פוטנציאלים שיוכלו להתאים לבתם של התובעים לצורך נישואין, וזאת במשך שנה. בחוזה נכתב שהתובעים לא יוכלו לדרוש תוצאות ממשיות או מספר מסוים של הכריות או טיבן. על מנת שתיווצר זוגיות חייבים שני אנשים לבנות את אותה זוגיות, שכן למעשה זוגיות היא מעין חוזה לא כתוב בין הצדדים. לכל מי שבא לכרות חוזה יש כמה וכמה נושאים החשובים לו מאד. אך כאשר הצדדים נושאים ונותנים ביניהם מתברר לכל אחד מן הצדדים שלא כל מה שהוא החליט בדעתו מראש אכן יוכל להתקיים בפועל. אך יש יתרונות אחרים שהוא לא חשב עליהם והוא יוכל לקבל אותם עם כריתת החוזה.

עמוד 3 מתוך 8

בבית הדין ברמת גן

פסק דין 76074

הזוגיות גם היא מעין חוזה לא כתוב בין הצדדים. לא חוזה שנוסח בכתב על ידי עורך דין, וגם לא על ידי שדכן. השדכן יכול רק ליצור את המפגש הראשון בין שני אנשים שלא הכירו זה את זה. כאשר ישב כל אחד ודמיין לעצמו בן זוג שהוא נסיך טהור יושב על סוס מדהים, ואוסף את בן הזוג השני בעטיפה של אהבה, והופך גם את הצד השני לנסיך. אבל בחיים אין נסיכים על סוסים לבנים, וזוגיות נבנית בעמל רב בלי קשר לרשימות שאדם עושה לעצמו מראש מה צריך להיות בדיוק בן הזוג שלו. גם אם היה רשום ארגנטינאי עשיר משכיל יפה תואר צעיר מלא הומור, פעמים שאדם יפגוש דווקא קנדי עם חצי תואר ראשון ומשפחה פשוטה, ודווקא האיש הזה יצליח לשבות את ליבו וליצור אתו זוגיות מדהימה.

אז נכון הדבר שבאים אל שדכן ונותנים לו רשימה ארוכה של דרישות ובקשות שרק איש כזה אני מבקש. כמה סיכויים יש שלשדכן תהיה רשימה משמעותית של מועמדים הממלאים את כל הרשימה? מי שתאמר אני מבקשת רק בחור בן 25 ויהיה אדם שיעל הניירי עומד בכל התנאים והוא בן 26, האם לדבר הזה יש איזו משמעות לסיכוי למצוא חבר אמתי לחיים? הרי אנו לא מתחתנים עם רשימות, אלא עם בני אדם בעלי פנים וצורה ומחשבה ורגשות. רק חוסר הבנה מוחלט יכול היה לגרום לסרב אפילו לראות בחור שכל חסרונו היה שהוא בן 28, וברשימה הארוכה שנמסרה לשדכן אמרו 27. וכי יש לדבר הזה איזו משמעות לחיים לזוגיות? הרי יש בן 27 שמתנהג כבן 40 ויש בן 30 צעיר בגופו וברוחו ובמראהו.

אפשר בדמיון להסכים לבחור צ'כי ולא לבחור אנגלי. האם יש באמת הצדקה לסרב לפגוש בחור כזה? אולי בפגישה היה מתברר שמדובר בבחור מקסים מסוג האנגלים שאנו פוגשים בחיינו, חלקם באמת לא נחמדים ואחרים אנשים מדהימים. הרי הסכמה לפגישה עדיין אינה שום החלטה משמעותית חוץ מאשר החלטה לפתוח את הראש ולבדוק.

לדעת בית הדין, פרשנות החוזה בין הצדדים היתה כי הנתבעת תציע מועמדים שעונים על הרוב המוחלט של הקריטריונים בהם נקטו התובעים, אך חסרונו של קריטריון אחד אין בו די כדי לפסול הצעה על הסף. גם אם ניתן להבין סירוב להצעה אחת בשל חסרונו של אחד הקריטריונים, פסילת כל ההצעות שהציעה הנתבעת, וכל פעם בגלל קריטריון אחר - אינה סבירה, לאור הבנת מהות הקשר בין בני זוג, ומתוך כך גזירת תפקיד השדכן.

אם אנחנו מנתחים את כל ההצעות שנמסרו לבתם של התובעים, אנו מגלים בבירור שפעם היה סירוב משום שהבחור היה תורני ועדיין לא עשה צבא, ופעם משום שלא היה משכיל מספיק (מדובר בבחורה שהיא עדיין בוגרת תיכון בלבד, וכל הבחורים היו משכילים ממנה). פעם העדה לא התאימה, ופעמים שהבחורים לא הסכימו להיפגש אחרי שהם ראו את תמונתה ואמרו בעדינות שהיא נראית נחמדה אבל לא לטעמם.

לאור מה שהוצג בפני בית הדין, נראה שהנתבע פעל על מנת להציג בפני התובעים מועמדים שיתאימו לשידוך לביתם, כפי שהוצג בכתב ההגנה ובסיכומים שהוגשו מטעם הנתבע וכפי שנאמר בדיון.

עמוד 4 מתוך 8

בבית הדין ברמת גן

פסק דין 76074

אכן נכון הדבר שחווה שכתוב בו שהמשלם לא יוכל לדרוש החזר דמי הרשמה חלקי או מלא מכל סיבה שהיא אינו מקובל עלינו. כבר הבענו דעתנו הברורה בנושא זה בפסק דין שניתן בבית דין זה בתיק 73064, ביום ט' בתמוז תשע"ג, 17/06/13 (עמוד 5 בפסק הדין, מופיע באתר ביה"ד). וכך נכתב באותו פס"ד:

בהסכם בין שני הצדדים נקבע:

ידוע לי לא אוכל לדרוש מ[החברה] החזר דמי הרשמה חלקי או מלא

מכל סיבה שהיא (ההדגשה במקור)

בעקבות זאת, טען הנתבע כי יש לדחות על הסף את התביעה להשבת "דמי הרישום".

טענה זו איננה מתקבלת.

אילו היינו מקבלים את הסעיף הזה כפשוטו, הרי שגם אילו היתה הנתבעת גובה את דמי הרישום ולאחר מכן לא עושה דבר – לא היה מקום לתביעה. במילים אחרות, קבלת סעיף זה כפשוטו משמעה שהנתבעת קבלה מתנה מאת מזמין השירות, וברצונה הטוב היא תחליט האם לספק את השירות. הדבר איננו מתקבל על הדעת.

מה שסביר הוא הנתבעת נשכרה לצורך ביצוע עבודה מסוימת, והיא עבודת השדכנות, ועל כך היא קבלה שכר. גם אם השכר מוגדר כדמי רישום, באופן מהותי הוא שכר עבודה. ולכן, אין זה מתקבל על הדעת שהנתבעת פטורה מכל התחייבות כלפי מזמין השירות. להיפך, הנתבעת התחייבה לספק שירותי שידוך, ולטענתה במקרה זה, "השירות שניתן היה בדיוק לפי מה שסוכם ונחתם בינינו". לפיכך, יש לפרש את הסעיף שפוטר את הנתבעת מלהשיב את הכסף מכל סיבה שהיא, לאור דברי הנתבע בסיכומים:

בחווה איננו מתחייבים למספר מסוים של הכרויות בדיוק מסיבה זו שאיננו יכולים לדעת מראש מי יסכים לפוגשן ומי לא ואת מי הן תפסולנה או תקבלנה. כלומר, כיון שבתחום השידוכים קשה להבטיח הצלחה, וכיון שהדבר תלוי בשיתוף הפעולה של המשודך – הנתבעת מבהירה כי השכר אותו קבלה איננו תלוי בהיקף ובאיכות העבודה שלה.¹

לסיכום, סעיף זה אינו פוטר את הנתבעת מהתחייבות למאמץ אלא רק מהתחייבות לכמות או לאיכות של הצעות שידוכים. על כן, יש מקום לדון בתביעה.

¹ לא ניתן להבין את הסעיף כאילו בא לפטור את הנתבעת מלהגיע לתוצאה, כיון שהדבר נאמר במפורש בחווה, כך שסעיף זה בא להוסיף דבר מה נוסף.

עמוד 5 מתוך 8

בבית הדין ברמת גן

פסק דין 76074

מאידיך מקובל עלינו שבתחום השידוכים כמו בתחום התיווך אי אפשר להבטיח הצלחה אלא רק מאמץ, לכן אי אפשר לדבר על מספר מסוים של הכרויות. כמו שבת-התובעים סירבה למספר לא מועט של הצעות מסיבות מוצדקות או שאינן מוצדקות, כך בהחלט יכול להיות שבחורים יסרבו לפגוש את הבחורה המוצעת כל אחד מסיבותיו שלו. בכל מקרה הצלחה בשידוכים מחייבת לא רק הסכמה לשיתוף פעולה מצד המשודכת, אלא רצון אמיתי להשקעה מצידה לבנות זוגיות. במקרה שלפנינו, על פניו, היה חוסר שיתוף פעולה אפילו בבדיקה ראשונית של ההצעות. לסיכום בית הדין אינו יכול לקבוע שהנתבע לא עשה את המאמץ המתחייב מצידו להציע הצעות סבירות ואינו יכול לחייב את הנתבע בהשבת הכסף מסיבה זו.

ה. הטענה שהסכום שנדרש היה מוגזם

בין הטענות שהעלו התובעים בתביעתם עלתה הטענה שהסכום ששולם הינו מופרז בשוק של השדכנים. נושא זה כבר נידון בפסק הדין שהוזכר לעיל. המהר"מ מרוטנברג פסק כי במקרה שאדם הבטיח לשדכן שכר מופרז שהוא אינו חייב לשלם את השכר המופרז. כך מבואר בשולחן ערוך חושן משפט וברמ"א הלכות אבידה ומציאה סימן רסד סעיף ז:

וכן מי שברח מבית האסורים והיתה מעבורת לפניו, וא"ל: העבירני ואני נותן לך דינר, והעבירו, אין לו אלא שכרו הראוי לו... הג"ה.... ובשדכנות אין לו אלא שכרו, אף על פי שהתנה עמו לתת לו הרבה (הרא"ש כלל ק"ה סי' א' ומרדכי פ' הגוזל בתרא בשם מוהר"ם).

כלומר כאשר אדם הבטיח שכר מופרז לאחר כדי שיציל אותו הוא פטור מתשלום השכר המופרז, וכך פוסק הרמ"א שם בעניין שדכנות. אבל בנידון שלנו יש לפטור בכל מקרה את הנתבע מטענה זו.

א. בשולחן ערוך שם בסעיף ח' כתב להלכה שאם הכסף כבר שולם לא ניתן לתבוע את השבתו (והרחיב בעניין בעל הפתחי תשובה בסימן רס"ד סעיף קטו ח'). טעם הדבר הוא, שהתשלום מהווה הסכמה ברורה, ושוב אין מקום לטענת מקבל השירות ש"משטה הייתי בד" בהסכמתי לתשלום מופרז.

ב. הש"ך במקום קובע שבמקום שאין לשדכנות קיצבה יש לשלם מה שהובטח. כל שכן כאשר על ההסכמה חתמו התובעים בחוזה ברור שלא שייכת טענת השטאה והם מחוייבים לגמרי על פי החוזה. עניין זה הובהר היטב לתובעים גם במהלך הדיון בבית הדין.

ג. הקצות החושן שם כתב בסעיף ג':

עמוד 6 מתוך 8

בבית הדין ברמת גן

פסק דין 76074

היכא דיש לו הפסד קצת מגלגלין עליו את הכל. ואם כן בשדכנות כיון שרוב פעמים שמפסיד השדכן בביטול ימים ושעות, על כל פנים פרוטה שהיה יכול להרויח, מגלגלין עליו את הכל ומחוייב לשלם לו מה שפסק.

במקרה שלפנינו הנתבע מחזיק משרד ועובדים ויש לו הוצאות ברורות בנתינת השירות, על כן בכל מקרה חייב המתחייב לשלם מה שסוכם.

בכל מקרה, במקרה שלפנינו לא הוכח שהמחיר הוא באמת מופרז, וכל שדכן מתנהג בנושא זה אחרת. לכן אין ספק שמוטל על המתחייבים לשלם את אשר הובהר בחוזה מה גם שנעשה קניין ברור בחוזה להתחייבות זו. נוסף על כך, כיון שמדובר בפועל אין מקום לטענת אונאה (שולחן ערוך חושן משפט רכז, לג).

ו. התחייבות לשירות VIP

כפי שהובא לעיל, מעבר לרישום השידוכים הרגיל הנתבע התחייב לספק לתובעים שירות VIP כלומר, הצעות שידוכים של מועמדים מחו"ל.

במקרה זה הנתבע לא הראה שניתנו כל הצעות התואמות להתחייבות זו, מיום שנרשמו התובעים לשירות זה לא ניתנה שום הצעה של מועמד מחו"ל, ולכן במקרה זה לדעת בית הדין הנתבע לא עמד בהתחייבותו כלפי התובעים.

לא הוצג לבית הדין חוזה על התחייבות זו, וממה שעלה בדיון נראה שכל הסיכום בנוגע לשירות זה היה בעל פה בין התובע לנתבע.

גם אם נאמר שהסכם זה כפוף למה שסוכם בחוזה המקורי שבו נכתב שהתובעים לא יוכלו לדרוש החזר של דמי ההרשמה או חלקם מכל סיבה שהיא, נראה שבמקרה זה על הנתבע להשיב את הסכום ששולם בעבור שירות זה, שכאמור לא סופק כלל.

כאמור לעיל, עצם החתימה על סעיף כזה אינה יכולה להתפרש שבכל מקרה לא יהיה החזר של הכסף גם אם התובע כלל לא פעל בכדי לעמוד בהתחייבות שקיבל על עצמו. לא יעלה הדעת שבחתימה על חוזה המכיל תנאי זה, התחייבו התובעים לשלם כסף גם במידה שלא ינתן להם שירות. אלא יש לפרש סעיף זה, לאור טענות הנתבע בדיון שהוא לא יכול להתחייב למספר מסויים של הצעות, מכיוון שהוא אינו יכול לדעת מי יסכים בסופו של דבר להיפגש, או מי ידחה ע"י המועמדת. כלומר סעיף זה אינו פוטר את הנתבע מהתחייבות למאמץ, אלא רק מהתחייבות לכמות או לאיכות של הצעות שידוכים.

במקרה זה הנתבע לא עמד בהתחייבויותיו כלפי התובעים ולא נתן להם את השירות עליו סוכם, ולכן על הנתבע להשיב את התשלום שקיבל בעבור שירות ה-VIP.

לסיכום: על הנתבע להשיב 2,100 ש"ח לתובעים.

עמוד 7 מתוך 8

ז. הוצאות משפט

על פי ההלכה, הוצאות בית הדין, כגון אגרות מחולקות באופן שווה בין הצדדים למעט מקרים חריגים. לפיכך על הנתבעת לשלם לתובעים 250 ₪ עבור החזר הוצאות משפט.

ח. החלטה

1. הנתבעת תשלם לתובע סך 2350 ש"ח תוך 35 יום ממתן פסק הדין.

2. פסק הדין ניתן ביום ז' חשון תשע"ז, 8 בנובמבר 2016.

בזאת באתי על החתום

הרב אהרן כץ, אב"ד